

21. æk korrika

2019ko apirilaren 4tik 14ra GARESTIK GASTEIZA

21. korrika
2019ko apirilaren 4tik 14ra
GARESTIK GASTEIZA

Egin klik KORRIKari!

1980tik hona, KORRIKAREN hogeit hamar edizio joan dira. Guztietan, hamaika istorio bitxi bizi izan dituzte partaideek. Laster, apirilaren 4an, 21. KORRIKA abiatuko da, Garestik, eta abentura eder gehiagorako lekua egongo da. Zeurea izango ote da horietako bat?

KORRIKako istorio bitxiak

KORRIKAren hogei edizioetan, denetarik pasadizoak gertatu zaizkie antolatzaileei eta parte-hartzaileei. Orri hauetan, gutxi batzuk irakurri ahal izango dituzu.

Mezua gora, mezua behera.

Lehenengo KORRIKA antolatzerakoan, abentura handian sartu ziren AEK-ko lagunak. Euskal Herri osoa zeharkatu nahi zuen lasterketa hura esperientzia berria zen, erronka

aparta: nola diseina zitekeen halako ibilbide erraldoia? Zenbat lagun beharko ziren lasterketa bideratzeko? Behar beste euskaltzale animatuko ziren kilometro guztiak betetzeko? Nola finantzatu tamaina horretako ekimena?

Zalantzak zalantza, 1980ko azaroaren 29an KORRIKA abian jarri zen, Oñatin, bederatzi egun geroago Bilbora iristeko asmoz. Ibilbidean, espero zitezkeen zailtasun guztiei eguraldia gehitu zitzaien: neguak, hilabete aurrerata, errepideak euriz eta elurrez bete zituen, eta gorriak ikusi zituzten antolatzaileen autoek zenbait mendate gainditzeko. Baina antolaketa-arazoez eta eguraldi kaskarrak ezin izan zituzten korrikalariak geldiarazi, eta, abenduaren 7an, atzerapen apur batekin, KORRIKA Bilbon sartu zen.

Ekimenari amaiera emateko, Oñatitik Bilbora lekukoaren barruan gorderik bidaiatu zuen mezua irakurtzea baino ez zen falta, Rikardo Arregik 1966an Andoainen idatzia, hain zuzen. Lekukoa zabaldutakoan, baina, ezustekoa: hutsik zegoen! Mezua bidean galdu zen. Ekitaldia ez eteteko, Julen Kaltzadak AEKren diskurtsoa irakurri behar izan zuen; hala, ekimenak amaiera inprobisatua izan zuen.

Hala ere, Rikardo Arregiren mezua ez zen ahortzi, eta 1982ko maiatzaren 30ean, KORRIKA bat geroago, Donostiako Bulebarrean irakurri zuen Julen Kaltzadak berak, bigarren edizioaren amaiera-ekitaldian.

Gose-grebalariak korrika

Laurogeiko hamarkadako egoera politikoa nahasia zen Euskal Herrian, eta euskara ez zen bizi giro gaiztotu hartatik aparte. Testuinguru hartan, gose-greba hasi zuten Gasteizko AEK-ko zazpi irakaslek, 1985eko maiatzaren 21ean. Lauzpabost hil zeramatzaten kobratu gabe, eta egoera larriari irtenbidea aurkitu arte ez zutela etsiko jakinarazi zuten.

Ekainaren zazpian, AEK Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailarekin elkartu zen. Bilerak ez zituen eman euskararen aldeko erakundeak espero zituen fruituak, baina erakundeetan jarrera-aldaketa sumatu zutenez, greba bertan behera uztea erabaki zuen.

Bi egun geroago, ekainaren bederatzian, 4. KORRIKA Gasteizetik igaro zen, Iruñerako bidean. 1.927. kilometroan, gose-grebalariak hartu zuten lekukoa, AEKrentzako diru

publikoa eskatzen zuen pankarta zeramatela. 18 egunez gose-greban egon ostean, euskararen alde borrokatzen jarraitzeko indar nahikoa geratzen zitzaizela erakutsi zuten irakasle haiek, baita korrika egitekoa ere.

KORRIKAn parte hartzeko adinik ez

KORRIKAn lehenengo edizioetan, ohikoa zen ikustea, parte-hartzaileen artean, Jose Migel Barandiaran antropologo ezaguna, sotana jantzita eta txapela buruan. Seigarren KORRIKAn, azkenean, Barandiarani omenaldia eskaintzea erabaki zuen AEK-k. 1989. urtea zen, Jose Migelek 100 urte bete zituen urtea, eta, omenaldia jasotzeaz gain, bere kilometroa ere egin zuen ataundarrak, lekukoa eskuan.

Bitxia izan zen mendea bete zuen korrikalaria lekukoa eramaten ikustea; are bitxiagoa sei urte geroago, bederatzigarren KORRIKAn, Iruñean izandako gertakizun paranormala: oraindik jaio gabe zegoen "korrikalari" iruindar batek kilometro bat erosi zuen. Korrikalari goiztiarrak Aitziber Ganuza zuen izena, eta neke handirik gabe egin zuen bere kilometroa, gozo-gozo, Itziar amaren sabelean.

Behi eroak eta KORRIKA

2001eko udaberrian, "Mundu bat euskarara bildu" lelopean, 12. KORRIKak Gasteiz eta Baiona lotu nahi zituen. Egun haietan, baina, behi eroen gaitza zela eta, aztoratuta zebilen KORRIKak bildu nahi zuen mundua. Euskal Herrian, 2001eko otsailean agertu zen lehenengo kasua, Aezkoan (Nafarroa); bigarrena Azpeitian, hilabete geroago. Europako estatuen arteko susmoak agerikoak ziren, eta mugak itxiko ziren zurrumurruak ahoz aho zebiltzan.

KORRIKAn antolatzaileek ere entzunak zituzten zurrumurru haiek, baina inork ez zituen serio hartzen. Apirilaren 1ean, ordea, lasterketa Iparraldean zebilela, bertako hedabide batek berria zabaldu zuen: Frantziako Gobernuak mugak itxiko zituen, bai ibilgailuei bai oinezkoiei.

Albisteak kezka handia eragin zuen. Igaro ahal izango ote ziren antolakuntzaren autoak eta ehunka korrikalari mugaz bestaldera? Antolatzaile guztiek, dena den, ez zituzten bizi izan une horiek berdin: Hegoaldekoak erabat urduri zebiltzan; Iparraldekoak, ordea, lasai asko ziruditen. Ez zen gutxiagorako! Apirilaren lehena, berria zabaldu zen eguna, egun berezia da Frantziar estatu osoan, Ipar Euskal Herrian barne: *poisson d'avril* da, inozentaden eguna. Azkenean, horixe izan zen guztia, hango hedabide baten txantxa bat.

Irunerako bidean, KORRIKAn ibilgailu eta parte-hartzaile guztiek alfonbra desinfektatzaile erraldoi baten gainetik gurutzatu behar izan zuten Behobiako zubia; baina Lasterketa, aarazorik gabe igaro zen Hegoaldera, baita, egun batzuk geroago, Iparraldera berriro ere, Ibardin mendatean barna, apirilaren 8an amaiera jendetsua baitzuen zain, Baionan.

KORRIKA Xtrem

Udaberria hasita egon arren, 15. KORRIKak alarma-egoeran aurkitu zuen Euskal Herri erdia, elurra zela kausa. Edizio hura Karrantzatik abiatu zen, martxoaren 22an. Bigarren egunean, Arabako Errioxan, Urizaharreko mendatea zeharkatu behar zen, eta errepidea itxita zegoen ibilgailu guztientzat; baina, Arabako Diputazioa jakinaren gainean zegoenez, antolatzaileek bidea garbi aurkitzea espero zuten... aurreikusi gabeko arazo batez ohartu ziren arte: mendatearen hegoaldeko kilometro batzuk Arabatik kanpo zeuden, Errioxan, hain zuzen.

Mendatera iristeko ordu gutxi falta zirela, KORRIKAre antolatzaileak harremanetan jarri ziren Errioxako agintariek. Abisua berandu eman arren, Errioxa iragartzen zuen kartelera heltzean errepidea garbi aurkitu zuten; elurra kentzeko makina pasatu berri zen. Berrito Araban sartzeko unean, ordea, errepidea elur azpian desagertu zen.

Kateak jarrita, KORRIKA animatzen duten autoak aurrera egiten saiatu ziren. Alabaina, gero eta elur gehiago zegoela ikusita, gailurrera iristeko lau bat kilometro falta zirenean ibilgailuek amore eman eta atzera egin behar izan zuten. Ez, ordea, KORRIKak. Izan ere, korrikalari eta antolatzaile batzuek gorantza jarraitu zuten elur artean, ahal izan zuten moduan, eta lekukoa mendatearen beste aldera eramatea lortu zuten.

Antolatzaileek lasaitu ederra hartu zuten kilometro batzuen buruan KORRIKAre ibilgailuak berrito ikusi zituztenean. Akabo arazoak! Ez zekiten, orduan, nolako segada prestatzen ari zitzairen Ebro ibaia Castejón aldean; ez zuten sumatzen, gizajoek, agintari nafar batzuk KORRIKAre sarrera Iruñean "animatzeko" diseinatzeko ari ziren oztopo-lasterketa. Baina horiek beste istorio batzuk dira.

Berredatzi aurreko testuetan agertutako esaldi hauek, eskaintzen zaizkizun hitzak erabiliz.

- 1980ko azaroaren 29an KORRIKA abian jarri zen, Oñatin, bederatzi egun geroago Bilbora iristeko asmoz.
1980ko azaroaren 29an _____ **buruan**, _____
- Baina antolaketa-arazoez eta eguraldi kaskarrak ezin izan zituzten korrikalariak geldiarazi.
Baina _____ **-tzerik lortu**.
- ... gose-greba hasi zuten Gasteizko AEK-ko zazpi irakaslek, 1985eko maiatzaren 21ean.
1985eko maiatzaren 21ean, _____ **ekin** _____.
- Seigarren KORRIKAN, azkenean, Barandiarani omenaldia eskaintzea erabaki zuen AEK-k.
Seigarren KORRIKAN, _____ **erabakia hartu** _____.
- Igaro ahal izango ote ziren antolakuntzaren autoak eta ehunka korrikalari mugaz bestaldera?
Izango ote zuten _____ **-tzerik?**
- Abisua berandu eman arren, Errioxa iragartzen zuen kartelera heltzean errepidea garbi aurkitu zuten.
_____ **ba-** _____ **ere**, _____

Hamaika modu KORRIKAn parte hartzeko

Hamaika modu dago KORRIKAn parte hartzeko eta hura bizi izateko: antolakuntzan aritu, kilometro bat erosi, lasterketan ibili... Jarraian, modu horietako batzuk ezagutuko ditugu, bizi izan dituzten protagonistek kontatuta.

AMAIA UBABU

"KORRIKA bakarrean ere ez dut piperrik egin"

Amaia Ubau Aribekoa da, baina Orbaitzetan bizi da familiarekin. Gizarte-hezitzailea da Añamendi Gizarte Zerbitzuetako Mankomunitatean, eta betidanik ezagutzen du KORRIKA. "Zirrara izugarria eragiten dit, asko gustatzen zait jendearen lana, herrietako giroa, KORRIKA iritsi baino lehen eta iristean antolatzen diren ekitaldiak, jendea pozik, alai, urduri... ikustea. Oso-oso bereziak dira lasterketa heltzen denean sentitzen diren urduritasuna eta emozioa. KORRIKA bultzada handia da euskararako, Euskal Herriko ekitaldi erraldoi edo nagusia da jendea euskaraz aritzera animatzeko, euskaraz ikasten ari direnak adoretzeko eta balioesteko, eta, jakina, irakasleei ere garrantzia emateko".

1980. urteaz geroztik, 20 KORRIKA egin dira, eta Amaiak guztietan hartu du parte. "Lehenengo KORRIKAn, haurkotxean eraman ninduten; harrezkero, ez dut sekula hutsik egin: ahal izan dudanean, korrika eginez; haurdun nengoenean, oinez; lesionatuta egon nintzenean, autoz... baina beti-beti kilometroak eginez. Lekukoa bi edo hiru aldiz eraman dut, eta sentitzen den zirrara hori ezin da

azaldu, oso alai eta berezi sentitu nintzen".

Etxekoei ere KORRIKArekiko grina transmititu nahi die Amaiak. "Orain, alabei erakutsi nahi diet KORRIKAre berezitasuna, haiek ere KORRIKA maitatzen ikas dezaten. KORRIKAre abestiak askotan entzuten ditugu, petoak etxean zintzilikatuak ditugu, haien ikastetxeetan KORRIKA egiten dugu, eta aurtengo KORRIKAn parte hartuko dugu. Ahal dugun guztia ibiliko gara KORRIKAn. Har ezazue parte zuek ere! Aupa KORRIKA eta euskara!".

MIREN ERZILLA

"Pribilegioa da KORRIKA animatzen duten furgonetetan ibiltzea"

Miren Erzilla durangarra duela 30 urte hasi zen AEKn eskolak ematen, eta horretan jarraitzen du gaur egun, "familia-tradizioari jarraiki, amaren etxean denak izan baitira euskara-irakasleak".

Irakasle aritzeaz gain, KORRIKA animatzen duten furgonetetan ibili izan da. "11. KORRIKAn, furgonetan joatea planteatu zidaten, eta, orduetik hona, ia KORRIKA guztietan jardun dut "furgonetera" lanetan. Denetik egin behar izaten da: lekukoa zaindu, behar bezala hel dadin; KORRIKA zaindu, argazkiak ongi ateratzeko; lasterketaren abiadura zaindu, toki bakoitzera garaiz iristeko; furgoneta gidatu; mikrofonoaz korrikalariak animatu eta haien parte-hartzea eskertu... Pribilegioa iruditu zait beti lan hori egin ahal izatea. Alde batetik, lasterketa bera gertu gertutik ezagutzeko aukera paregabea delako, hau da, Euskal Herri osoan zehar KORRIKA zer-nolako giroan bizi den ikustekoa: hirietako jendetza izugarria eta herri nahiz auzoetako parte-hartze xumeagoa. Bestetik, jendeak lasterketan jartzen duen ilusioa 11 egunez partekatzen delako. Horren harira, erabat euskaldunak ez diren eskualdeak nabarmendu nahi ditut: ematen du euskaldun

gutxiago bizi diren inguruetan energia berezia izaten dela KORRIKA igarotzean. Euskaraz bizitzeko gogo eta AEKri laguntzeko asmoa ederto ikusten dira hor".

Furgonetetan doazen lantaldeak ere garrantzitsuak izan dira Mirenentzat. "Ilusioz ekiten diogu furgonetan joaten garenok 11 eguneko erronka horri, eta harreman estuak sortzen dira. Nire lagunik minenetako batzuk horrela ezagutu nituen. Beraz, zentzu guztietan da garrantzitsua niretzat KORRIKA".

MARKOS HERNANDEZ

"Hau izango da nire lehenengo KORRIKA, eta irrikaz nago"

Markos barakaldarrak 41 urte ditu, eta bere herriko AEKn dabil ikasle. "Beti bizi izan naiz Barakaldon, baina, nahiz eta euskalduna sentitu, ez dut euskara ikasteko aukerarik izan. Txikitan, eskolan, ez ziguten irakatsi. Betidanik nahi izan dut euskaraz hitz egin, eta orain denbora dudanez, ikasten hasi naiz".

KORRIKAren berri izan arren, aurtengoan hartuko du parte lehenengoz. "Badakit zer den KORRIKA, eta zertarako egiten den; helburua euskara bultzatzea da, eta oso garrantzitsua da gure hizkuntza eta gure kultura ez galtzeko, baita mundu osoan ezagutzeko ere. Aitortu behar dut inoiz ez naizela KORRIKAn egon, baina hemendik aurrera saiatuko naiz guztietara joaten. Helburua benetan ederra da euskaldunontzat; izan ere,

orain, euskaldunago sentitzen naiz. KORRIKA honetan, elkar ikusiko dugu".

OLATZ GOITISOLO

"Pirinioetako KORRIKA batzordeko kidea naiz"

Olatz, 43 urteko lekeitiarra, Auritzen bizi da 2005. urteaz geroztik. Urte hartan, 14. KORRIKA Orreagan hasi zen, Olatzen bizileku berritik kilometro gutxira, eta lekeitiarrak lasterketaren antolaketan parte hartzea erabaki zuen. "Beti egon naiz prest euskararen alde lan egiteko, maite dudalako, nire bizitzaren parte garrantzitsua delako, euskalduna naizen aldetik, eta gure hizkuntza delako. Lekeition, hamar bat urtez, Euskal Herrian Euskaraz taldeko militantea izan nintzen. Gero, Pirinioetara etorri nintzen, eta KORRIKA Orreagan hasiko zela jakin nuenean, prestaketa haietan parte hartzea erabaki nuen".

Garai hartan, bere egungo bikotekidea ezagutu zuen Olatzek, eta bertan gelditu zen bizitzen. Orduz geroztik, ahal izan duen guztietan -bi haur izan ditu tartean- KORRIKA batzordeetan parte hartu izan du. "Batzorde hauen helburua da KORRIKAren inguruko ekintzak prestatzea: kilometroen salmentaz eta banaketaz arduratu, KORRIKA laguntzaileak egin, materiala saldu, KORRIKA Kulturala eta aurkezpena prestatu (musika- eta dantza-jaialdiak,

bertsoak, bazkaria...), KORRIKA txikia antolatu, eta lasterketa eskualdean ibiliko den egunetarako beharrezko guztia atondu. Batzordean parte hartzen dut euskararekin konprometituta nagoelako. Argi dut nagoen lekuan nagoela euskararen alde egingo dudala, bai erabilera bultzatuz bai euskaldun gisa gure hizkuntzan bizitzeko eskubidearen alde borrokatuz".

Azpimarratu forma zuzenak, eta esan: esaldi hauek egia ala gezurra dira?

EGIA GEZURRA

☐	☐	1. Olatzek argi du edonon egotearren/egoteagatik ere/egonda ere euskararen alde lan egingo duela.
☐	☐	2. Markosek lehenago ere parte hartu izan duen arren, lehen aldia da KORRIKAn euskaldun gisa egongo dena/dela/da .
☐	☐	3. Mirenek pribilegio moduan/pribilegio bezala/pribilegiotzat du furgonetan joateko aukera.
☐	☐	4. Mirenek dio zenbat eta/orduan eta zonalde euskaldunagoa izan, gero eta/orduan eta energia bereziagoa dagoela KORRIKAn.
☐	☐	5. Amaiak dio KORRIKAn zirrara berezia sentitzen dela, eta gu animatzen gaitu parte har dezagula/dezagun/ditzagun .
☐	☐	6. Amaiak beti hartu izan du parte KORRIKAn, lesionatuta egon zenean ez ezik/izan ezik .

LAUKI LERROA

Hitzak bete ondoren, idatzi hizki bakoitza dagokion laukitxoan, eta Txillardegiren esaldi ezagun bat irakurriko duzu.

1	2	3	4	5	6	5		7	5		8	2	6	1	
9	1	6	6	10	9	11	6	10	11		12	10	13	6	1
13	5	4	5	6	6	5									

1. Baserriak berotzeko erabiltzen zen.

1 8 2 6 6 5

2. GOGORATUren sinonimoa.

11 6 11 10 9 2

3. Behiek jaten dute.

13 1 12 5 6 6 5

4. Txoriek arrautzak jartzeko egiten dute.

4 5 13 10 5

5. Sartaginaren heldu-lekua.

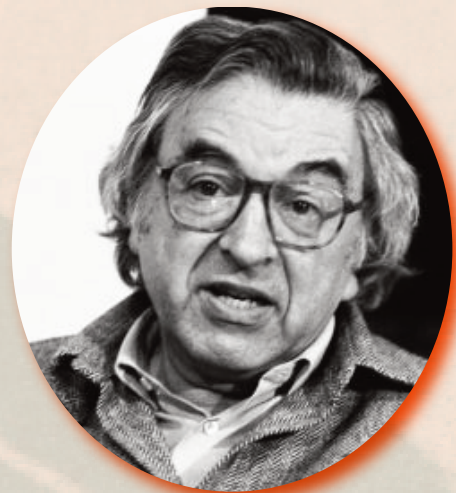
4 10 6 9 1 15 5

6. OSOren sinonimoa.

5 6 6 5 3

7. Alfabetoko letra.

7 1

ERANTZUN GUZTIAK:

<http://www.korrika.eus/euskalte-gietarako-unitate-didaktikoak.html>

Izan korrika laguntzailea

Klika KORRIKA!

12 euroren truke, garrantzitsuena lortuko duzu: AEKren euskaltegi laguntzea. Horrez gain, pina eta txartelaren abantailak eskuratuko dituzu.

Izena eman nahi dut

A I M A R K A R R I K A R E N B E R T S O A K

Ikasle nekaezina
Heldu eredugarria
Irakasle militante
Amets batek ekarria
Etorkin iritsi berri
Amatxi miresgarria
Mintzatzen saiatzen zaren
Zaharra eta berria
Lekukoaren egurra
Eta barruko orria
Ikurrina da berdea
Morea eta gorria
Korrikak bildu dezala
Denon Euskara Herria

Gazte zaharkitu eta
Zahar aldarte gazteko
Herriari sustraitua
Ta adar hosto askeko
Korrika iritsi zaigu
Berriz adierazteko
Ez gaudela irauteko
Hemen gaudela hazteko
Pausoz pauso euskaldunon
Ama Lurra marrazteko
Hogeitabatgarrenean
Prest naiz korrika hasteko
Bakar bat falta delako
Partida irabazteko

Z A L D I E R O A R E N K O M I K I A

De Rerum Natura

@zaldierox

